

DECÀLEG DE L'HORT AMB BAIX CONSUM D'AIGUA

Els cultius d'horta necessiten aigua per a créixer. Tanmateix, hi ha tècniques que ens permeten minimitzar l'ús d'aquest recurs i poder gaudir igualment d'aquests aliments.

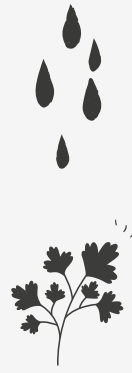
SISTEMES DE REG

1. Utilitzar REG PER DEGOTEIG

Les mànegues per degoteig (o 'gota a gota') minimitzen les pèrdues i augmenten l'eficiència del reg. L'ús d'ampolles o garrafes amb perforacions també són sistemes de reg per degoteig. Algunes persones les fan servir per por de despistar-se i deixar l'aixeta oberta en marxar de l'hort. Al final, l'objectiu principal és que l'**aigua penetri a poc a poc al sòl**, formant un bulb humit on hi haurà les arrels.

2. Bona gestió dels REGS D'IMPLANTACIÓ

Quan plantem, hem d'aconseguir augmentar el volum de terra a explorar per l'arrel perquè la planta tingui un sistema radicular més potent. Per incentivar-ho, **realitzarem regs d'implantació abundants i separats en el temps**, provocant un estrès a la planta. A més, al cap de 3-4 regs, separarem el reg de la planta per forçar l'arrel a créixer per anar a buscar l'aigua i no a l'inrevés. El reg de manteniment també serà abundant i separat en el temps, però no tant. Dependrà del volum foliar i productiu de la planta.

TRACTAMENT DEL SÒL

3. Fer servir ENCOIXINATS

Els encoixinats són materials que ens serveixen per cobrir el sòl. **Amb ells podem evitar fins a un 20% de l'evaporació d'aigua**. Al mercat hi ha una àmplia gamma d'encoixinats plàstics biodegradables i de paper. Si podem realitzar encoixinats vegetals -per exemple amb palla, fulles caigudes, restes del tallagespa, herba tallada o amb triturat de brancada de fusta tova- augmentarà més la fertilitat!

4. Augmentar la FERTILITAT DEL SÒL

L'aigua s'emmagatzema als microporus del sòl (als espais porosos petits). Com més matèria orgànica, més microporus, i més capacitat tindrà el sòl de retenir l'aigua. Per tant, sempre que puguem, **farem aportacions de materials orgànics** com per exemple adobs en verd, compost, fems, restes o encoixinats vegetals. Les **rotacions de cultius** també són necessàries per a la millora de la fertilitat del sòl.

5. Treball del sòl VERTICAL I EN PROFUNDITAT

Seguint amb la idea de l'augment de volum de terra a explorar per les arrels, farem un **treball en profunditat i vertical del sòl**, si pot ser, amb fanga (o subsolador), evitant desestructurar-lo. Sobretot, evitarem i eliminarem la sola de treball, que causen màquines com el motocultor. En general, evitarem remenar o voltejar el sòl.

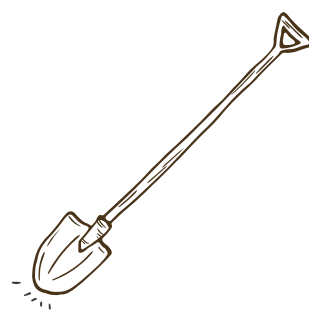

6. GUARDAR LA SAÓ

Després de ploure, si el sòl està nu (sense herbes ni encoixinat), podem **escardar-lo superficialment** per "guardar la saó". És a dir, per evitar que s'evapori l'aigua.

7. Ús de MALLA D'OMBREIG

La irradiació és un dels principals motius d'evaporació d'aigua. Si la disminuïm, en reduïrem el consum. No es tracta de fer un mar de plàstic als nostres horts, però sí que podem **protegir aquells cultius que consumeixen més aigua** durant les èpoques més exigents.

8. Mantenir SEMPRE el SÒL COBERT

Per mantenir la fertilitat, retenir més aigua, evitar l'erosió i la compactació, afavorir la biodiversitat i la fauna auxiliar és important **no deixar el sòl nu**. És cert que les herbes poden suposar una competència per l'aigua, però ben gestionades són un recurs per no deixar el sòl a la intempèrie.

Una bona alternativa, quan volem evitar la competència hídrica, és utilitzar encoixinat. Fer la sembra i/o plantació en altes densitats augmenta la producció per metre quadrat alhora que redueix la evapotranspiració del sòl. Una altra possibilitat és introduir els adobs en verd a la rotació en les èpoques en què tinguem més aigua, i evitar les herbes en èpoques de més falta d'aigua com l'estiu (encoixinats, desherbat...).

CULTIUS

9. Escollir ESPÈCIES I VARIETATS adaptades

Hi ha plantes que resisteixen millor la falta d'aigua, com la **patata, l'all, el calçot, el tomàquet de penjar o algunes varietats de meló**. Es tracta de cultivar aquelles plantes més resistents i evitar les que tinguin més consum d'aigua.

**En el cas de la patata, val a dir que la formació del tubercle s'inicia abans de la floració. Així que es recomana un reg molt fort en l'emergència de les fulles, i no repetir el reg fins uns dies abans de la floració, en què ja regarem setmanalment fins que les deixem assecar i collir.*

10. POCS I SEGURS

Hem de ser conscients que amb poca aigua, podrem plantar pocs cultius. Val més pocs cultius que arribin fins al final, que molts cultius que haurem de deixar de regar a mitges!

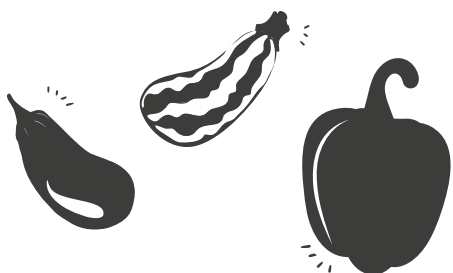
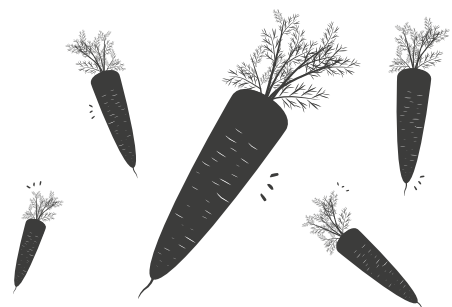
ELS SECRETS DEL BON HORTOLÀ

Els enciams són un cultiu molt versàtil, de fàcil germinar i de cicle curt. Per disposar sempre d'enciams a l'hort s'aconsella fer un planter de poques plantes (5-10 unitats) cada 2-3 setmanes durant el març, l'abril i fins a mig maig amb varietats d'estiu que resisteixin l'espigat. Els podem fer en pots. A la tardor, durant l'agost i el setembre, farem el mateix però amb varietats d'hivern que ens aguantin les glaçades. **Els enciams més populars al territori són el vinagrer, l'escaroler, l'orella de ruc, el carxofeta, el maimó i el meravella.**

La llavor de **mongeta** té una germinació dèbil si la terra està molt seca perquè li costa trencar-ne la crosta i no aconsegueix sortir a l'exterior. Per tant, la sembra de la mongeta es fa quan el sòl està en saó (després d'una bona pluja), i quan es calcula que en la propera setmana (4-7 dies) no plourà. Les mongetes es poden deixar en remull 24-48 h abans de la sembra per accelerar el procés de germinació. **Les mongetes que aporten més bons resultats són la del Carme, l'afartapobres, la del ganxet xic o petit, la de la custòdia i la del genoll de Crist.**

La sembra de la **pastanaga** sempre porta molta feina, ja que la llavor és molt xica i sempre hem d'acabar aclarint. Una recomanació és barrejar la llavor de pastanaga amb la de ravenet, ja que aquesta darrera té un cicle més curt i creixerà abans. A mesura que anem consumint els ravenets, s'alliberarà espai per a les pastanagues i podran créixer. Per a cicles de tardor també podem barrejar la llavor amb sorra i així la sembra serà més esclarissada.

Les llavors d'**albergínia i pebrot** necessiten al voltant dels 25°C per germinar, però si ens esperem a tenir aquestes temperatures no hi haurà prou temps perquè facin tot el cicle a l'hort. Per avançar-ne la germinació s'aconsella posar les llavors sobre un tros de paper de cuina humit dins d'un recipient tapat a la sala més calenta de casa, durant 4-7 dies, fins que surti la radícula. **Les varietats més plantades són el pebrot rodó i el pebrot morro de vedell.**

L'**espinac** es sembra directament al sòl en saó i molts cops no germina bé, ja que requereix que durant els primers 14 dies el sòl sempre sigui humit. Un cop sembrats es tapen amb sacs de ràfia molls i es van regant. A cap de 6-7 dies es mira si la llavor ja ha germinat. Quan tenim la majoria de les plantes germinades ja podem treure els sacs. **Es pot provar amb llavors d'espinac gegant.**

Tant el cultiu dels **alls** com el de les **cebes** són molt versàtils i podem calcular fer-ne més quantitat, una part per collir-los tendres i l'altra per a la collita en sec. **Les cebes més populars al territori són la ceba agra, la Clevegueres o Molins de Rei i la vigatana.**

VARIETATS LOCALS RELLEVANTS DEL LLUÇANÈS

- Tomàquet verd d'Oristà o de marge
- Tomàquet del cul torrat
- Tomàquet llarg metadecabra
- Tomàquet buit 3 cantos de Perafità
- Carbassa del ferro

- Mongeta afartapobres d'Oristà
- Mongeta del Carme
- Enciam vinagrer
- Cigró d'Oristà
- Ceba clavagueres

La sanitat de l'hort es basa en un bon sòl, fèrtil i estructurat. Hi ha algunes plantes que ens poden ajudar a mantenir aquest equilibri; les podem cultivar al nostre hort o jardí i fer-ne fermentats, decoccions, infusions o maceracions. Els **fermentats** es fan amb aigua de pluja; si no en podem recollir, podem usar aigua de l'aixeta, però cal vigilar. Si són massa calcàries cal afegir-hi vinagre. Per a la preparació, es submergeix una quantitat determinada d'extracte de planta (seca o fresca) en un lloc càlid, i es barreja com a mínim un cop al dia. Les bombolles que surten en remenar indiquen que hi ha fermentació. Quan deixen d'aparèixer significa que ja ha acabat. Un cop feta, colem el preparat i el guardem en un lloc fresc i fosc, envasat i etiquetat (nom del preparat i data del filtrat). Un cop obert un pot, s'ha de consumir en menys de dos mesos. Cal vigilar que no hi hagi fermentacions als pots guardats. Es poden fer fermentats de diverses plantes i barrejar-los entre ells. Uns exemples de plantes que tenim a l'abast són:

ARTEMISIA (diluïda al 10%): contra la papallona de la col o la carpocapsa.

CONSOLDA (diluïda la 20%): regant el sòl estimula la vida bacteriana. Al 5% estimula la germinació de les llavors i el desenvolupament foliar dels cultius.

LLETERESA (Euphorbia lathyris): al voltant de l'hort repel·leix ratolins de camp i talps.

ESPÍGOL (diluïda al 10%): insecticida.

MENTA (diluïda al 10%): insecticida per a pugó.

ORTIGA (diluïda la 20%) estimula la germinació de les llavors, i de la microbiologia de les plantes. Es pot barrejar amb cua de cavall.

CUA DE CAVALL (diluïda al 5%) fungicida preventiu.

RUDA (diluïda la 20%): repulsiu de bavoses i insecticida de pugons. Es pot barrejar amb espígol i menta.

TANARIDA: contra la papallona de la col.

